

**Vammaispalvelulain (675/2023)
mukaisten määrärahasidonnaisen
taloudellisen tuen, autoavustuksen ja
muiden taloudellisten tukitoimien
myöntämisen perusteet 2.6.2025 alkaen**

Sisällysluettelo

1	Vammaispalvelulain mukaisen määrärahasidonnaisen taloudellisen tuen ja muiden palvelujen ja tukitoimien sekä autoavustuksen myöntämisen perusteet	2
1.1	Taloudellinen tuki ja määrärahasidonnaiset palvelut	2
1.2	Taloudellinen tuki teknisistä ratkaisuista ja välineistä	2
1.3	Taloudellinen tuki auton tai muun kulkuneuvon hankintaan	3
1.3.1	Taloudellisena tukena myönnettävän autoavustuksen kohdentaminen	4
1.3.2	Autoon tulevat lisälaitteet ja muutostyöt	5
1.4	Vammaisen henkilön perheelle ja muille läheisille henkilöille annettava määrärahasidonnainen valmennus	5
1.5	Muut palvelut ja tukitoimet	6

Tekijät

1 Vammaispalvelulain mukaisen määrärahasidonnaisen taloudellisen tuen ja muiden palvelujen ja tukitoimien sekä autoavustuksen myöntämisen perusteet

1.1 TALOUDELLINEN TUKI JA MÄÄRÄRAHASIDONNAISET PALVELUT

Uusi vammaispalvelulaki (675/2023) tuli voimaan 1.1.2025 alkaen. Uuden vammaispalvelulain mukaan vammaisilla henkilöillä on oikeus yleisiin palveluihin, jotka ovat ensisijaisia erityispalveluihin nähden. Vammaispalvelulaki on toissijainen erityislaki. Uuden vammaispalvelulain perusteella järjestetään palveluita vain, jos ensisijaisessa lainsäädännössä tarkoitetut palvelut eivät ole henkilön yksilöllisen palvelutarpeen ja edun kannalta sopivia ja riittäviä. Vammaispalvelulain mukaiset palvelut pääsääntöisesti subjektiivisia oikeuksia, mutta taloudellinen tuki, muut palvelut ja tukitoimet sekä autoavustus ovat määrärahasidonnaisia palveluja.

Hyvinvointialue voi myöntää vammaiselle henkilölle yleisen järjestämisvelvollisuuden perusteella vammaispalvelulain (675/2023) 32 §:n mukaista taloudellista tukea tarkoitukseen varattujen määrärahojen puitteissa. Hyvinvointialueen on varattava määrärahat tarkoitukseen hyvinvointialueella esiintyvän tarpeen mukaan.

Määrärahasidonnaisten tukitoimien osalta hyvinvointialue voi päättää määrärahojen kohdentamisesta tietyt edellytykset täyttävälle vammaisille henkilöille, mikäli määrärahat eivät riitä korvauksen myöntämiseen kaikille hakijoille.

1.2 TALOUDELLINEN TUKI TEKNISISTÄ RATKAISUISTA JA VÄLINEISTÄ

Hyvinvointialue voi korvata puolet teknisten ratkaisujen ja muiden kuin lääkinnällisen kuntoutuksen välineiden hankkimisesta aiheutuvista kohtuullisista kustannuksista, jos vammainen henkilö tarvitsee niitä: päivittäisissä toimissa; liikkumisessa; vuorovaikutuksessa; tai vapaa-ajan toiminnoissa.

Hyvinvointialue korvaa sellaisia laitteeseen liittyviä erityiskustannuksia, jotka johtuvat vammasta tai sairaudesta. Korvattavia välineitä ja teknisiä ratkaisuja ovat esimerkiksi: kommunikointimahdollisuuksia lisäävät viestintävälineet, toimintarajoitteen vuoksi perustellut kodinkoneet, harrastus- ja vapaa-ajan toiminnoissa tarpeelliset välineet ja laitteet, sekä erilaiset turvallisuusvälineet ja -laitteet sekä niihin liittyvät tekniset ratkaisut.

Korvauksen edellytyksenä on, että tuen avulla voidaan edistää vammaispalvelulain tarkoituksen toteutumista sekä poistaa toimintarajoitteesta johtuvia esteitä ja haittoja päivittäisissä toiminnoissa, liikkumisessa, vuorovaikutuksessa sekä vapaa-ajan toiminnoissa. Tavanomaista, useimmissa kotitalouksissa käytössä olevaa välinettä tai teknistä ratkaisua ei korvata. Terveystuella lääketieteelliseen kuntoutukseen kuuluvat apuvälineet myönnetään terveydenhuoltolain perusteella.

1.3 TALOUDELLINEN TUKI AUTON TAI MUUN KULKUNEUVON HANKINTAAN

Taloudellista tukea voidaan myöntää auton tai muun kulkuneuvon hankintaan. Muuna kulkuneuvona voi tulla kyseeseen esimerkiksi moottorikelkka tai mönkijä, mutta ei lääkinnällisenä kuntoutuksena myönnettäviä apuvälineitä. Taloudellinen tuki auton hankintaan on myös yksi vammaispalvelulain mukaisen liikkumisen tuen toteuttamistavoista. Jos hyvinvointialue on myöntänyt taloudellista tukea auton tai muun kulkuneuvon hankintaan, vammaisella henkilöllä on oikeus saada lisäksi liikkumisen tukea vähintään 24- yhdensuuntaista matkaa vuodessa, ellei vammaisen henkilö hae tätä pienempää määrää matkoja. Myönnettävän muun liikkumisen tuen tarkoituksena on turvata vammaisen henkilön osallistumismahdollisuudet myös muun muassa silloin, kun auto on korjattavana tai keliolosuhteet estävät auton käytön.

Vammaispalvelulain perusteella vammaiselle voidaan myöntää tukea käytetyn tai uuden auton hankintaan. Korvausta voi saada puolet autosta aiheutuvista kohtuullisista kustannuksista. Korvaussummaa arvioitaessa otetaan huomioon autoveronpalautus sekä vanhasta autosta saatava hyvitys sekä muu mahdollinen tuki autoon. Tukea auton hankintaan voi hakea, vaikka henkilö ei olisi saanut autoveronpalautusta.

Arvioitaessa auton tai muun kulkuneuvon hankintaan myönnettävän taloudellisen tuen määrää lähtökohdaksi otetaan vammaisen henkilön välttämättä toimintarajoitteensa vuoksi tarvitsema automalli ja varustelutaso. Henkilö voi halutessaan hankkia paremmin varustellun auton, mutta auton hankinnan tuen määrässä otetaan huomioon vain toimintarajoitteesta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kustannukset.

Auton hankinnan tukea on mahdollista saada uudelleen silloin, kun aiemman tuen avulla hankittu auto ei enää käyttöä tai vammaisen henkilön muuttuneiden tarpeiden takia vastaa tarkoitustaan.

1.3.1 Taloudellisena tukena myönnettävän autoavustuksen kohdentaminen

Edellytyksenä auton hankinnasta aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi vammaispalvelulain perusteella on vammasta tai sairaudesta aiheutuva liikkumisvälineen jatkuva, päivittäinen, toistuva tarve. Avustusta myönnettäessä huomioidaan edellisen autoavustuksen myöntäminen, vamman tai sairauden paheneminen, auton huono kunto tai auton vahingoittuminen korvauskelvottomaksi. Vammaisen henkilön pitää pystyä näyttämään perusteet auton vaihtoon. Riittävä peruste ei ole auton arvon säilyminen.

Määrärahasidonnaisten tukitoimien osalta hyvinvointialue kohdentaa tietyt edellytykset täyttävälle vammaisille henkilöille, mikäli määrärahat eivät riitä korvauksen myöntämiseen kaikille hakijoille.

Auton hankinta-avustuksen määrää mitoitettaessa ja kohdennettaessa otetaan huomioon asiakkaan kuljetusten yksilölliset tarpeet sekä tarvittavan auton kohtuullinen hankintahinta. Autoavustusta myönnettäessä etusijalla ovat päivittäin autoa käyttävät työssäkäyvät ja opiskelevat vammaiset henkilöt, jotka ajavat itse autoa ja tarvitsevat liikkumisessaan apuvälineitä ja ne perheet, joissa on vammainen lapsi, joka ei sairautensa, vammansa tai apuvälinetarpeensa vuoksi pysty kulkemaan joukkoliikennevälineissä perheen mukana.

Taloudellista tukea laskettaessa otetaan huomioon vanhasta autosta saatava hinta ja mahdollinen autoveronpalautus, alennukset ja muut avustukset. Tarvittaessa voidaan pyytää auton kuntoarvio. Taloudellinen tuki on enintään 50 % nettokustannuksista, pääsääntöinen enimmäiskorvaus on 6 000 euroa.

Autoavustushakemus tulee jättää vammaispalveluihin viimeistään 6 kk kuluessa kustannusten syntyisestä. Autoavustusta haetaan kirjallisesti. Hakemuksen liitteenä tulee olla: terveydenhuollon ammattilaisen lausunto, kopio ajokortista, kirjallinen autoliikkeen kustannusarvio ostettavaksi suunnitellusta autosta (sisältäen teknisen erittelyn auton varustetasosta), toiminta- tai fysioterapeutin arvio lisälaitteiden tarpeesta, kustannusarvio vamman tai sairauden johdosta välttämättömistä lisälaitteista ja arvio muutostöistä aiheutuvista kustannuksista, autoliikkeen kirjallinen arvio vanhasta autosta saatavasta hyvityksestä, päätös autoveronpalautuksesta, jos sellaista on haettu, käytetyn auton kuntoarvio (korvausta voidaan hakea käytettyyn autoon, jos auto on hyväkuntoinen ja katsastettu ja siihen voidaan asentaa ajon kannalta tarvittavat lisälaitteet), päätökset muista hankintaan myönnettyistä avustuksista tai korvauksista, muut perustelut autoavustuksen myöntämiselle.

1.3.2 Autoon tulevat lisälaitteet ja muutostyöt

Autoon tarvittavat vamman kannalta välttämättömät lisälaitteet ja niiden muutostyöt korvataan kokonaan. Autoon tehtäviä välttämättömiä muutostöitä ja lisälaitteita ovat esim. nostolaitteet, kääntyvä istuin, ohjaustehostin, ajohallintalaitteet, sähköpeili. Mikäli markkinoilla on auto, jossa hakijan hakemat välineet ovat vakiovarusteina, ei muutostöitä tällöin korvata muunlaiseen autoon. Auton vakiovarusteisiin kuuluvia lisälaitteita ei korvata erikseen. Lisälaitteet myönnetään pääsääntöisesti asiakkaalle omaksi, jolloin mahdolliset huolto- ja korjauskulut ovat asiakkaan vastuulla.

Mikäli kysymys on auton vaihtamisesta, niin edellisen auton lisälaitteet siirtyvät uuteen autoon, mikäli ovat käyttökelpoisia ja asiakkaan tarpeeseen edelleen soveltuvia. Käytetyssä autossa jo valmiina olevan automaattivaihteiston hintaa ei erikseen huomioida autoavustusta myönnettäessä. Autojen varustelun kehittyessä sellaiset välineet ja tekniset ratkaisut, joihin aiemmin on myönnetty korvausta vammaispalvelulain perusteella, voivat ajan myötä muuttua kaikissa autoissa tavanomaisiksi laitteiksi, jolloin korvausta ei myönnetä.

Avustusta myönnettäessä viranhaltija arvioi kunkin asiakkaan yksilöllisen kokonaistilanteen, jonka perusteella avustuksesta päätetään. Autoavustus sisältää auton hankinta-avustuksen, avustuksen auton lisälaitteisiin ja muutostöihin. Mikäli avustuksen myöntämistä joudutaan rajaamaan määrärahojen riittämättömyyden vuoksi, tehdään ratkaisut asiakkaiden etusijajärjestys huomioiden.

1.4 VAMMAISEN HENKILÖN PERHEELLE JA MUILLE LÄHEISILLE HENKILÖILLE ANNETTAVA MÄÄRÄRAHASIDONNAINEN VALMENNUS

Hyvinvointialue voi järjestää osana vammaisen henkilön omaa valmennusta vammaisen henkilön perheelle ja muille hänelle läheisille henkilöille muuta valmennusta, jos se on välttämätöntä vammaisen henkilön valmennukselle asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi. Vammaisen henkilön perheelle tai muille hänelle läheisille henkilöille järjestettävä muu valmennus on määrärahasidonnaista. Muulla valmennuksella tarkoitetaan valmennusta, joka ei ole viittomakielen opetusta ja puhetta tukevien ja korvaavien kommunikointikeinojen käytön ohjausta tai valmennusta vammaisen henkilön elämänmuutostilanteissa.

Perhe ja muut läheiset henkilöt voivat myös osallistua vammaiselle henkilölle itselleen annettavaan valmennukseen.

1.5 MUUT PALVELUT JA TUKITOIMET

Vammaispalvelulain mukaisilla muilla palveluilla ja tukitoimilla voidaan joustavasti täydentää vammaisen henkilön tarvitseman avun ja tuen kokonaisuutta. Muita palveluja ja tukitoimia ovat ylimääräiset vaatekustannukset ja erityisravintokustannukset. Vammaiselle henkilölle voidaan korvata määrärahojen puitteissa esimerkiksi ylimääräiset vaatetuskustannukset, jotka johtuvat vamman tai sairauden aiheuttaman toimintarajoitteen vuoksi vaatteiden tavanomaista suuremmasta kulumisesta tai siitä, että henkilö ei voi käyttää valmiina ostettavia vaatteita tai jalkineita.

Vammaiselle henkilölle voidaan korvata määrärahojen puitteissa esimerkiksi ylimääräiset kustannukset, jotka aiheutuvat erityisravinnosta tai erityisravintovalmisteista, joita henkilö joutuu käyttämään pitkäaikaisesti ja säännöllisesti. Erityisravintokustannuksina ei korvata sellaisia menoja, jotka perustuvat vain lääkärin suosituksiin tai tavanomaisia ruokatavarakaupan artikkeleihin luettaviin ravintoaineisiin ja valmisteisiin.